

PIASECZNO - RYS HISTORYCZNY

Autor: Tadjol

Foto.1 Piaseczno (Pätzig) – pocztówka wysłana w 1926 r. Wieś Piaseczno należy do gminy Trzcіńsko-Zdrój, w obecnym pow. Gryfińskim. Położona jest w kierunku południowo-wschodnim od Trzcіńska przy szosie do Dębna. Nazwa i założenie wsi wskazują na pierwotną osadę słowiańską. Dawniej Piaseczno otoczone było z trzech stron jeziorami i bagnami, jak przedstawiają to stare niemieckie mapy. Na zachodzie rozciągało się jezioro „Liepe”, na wschodzie jezioro „Schmarge”, a w kierunku południowym było jezioro „Haus”. Jedynie w kierunku północnym można było wyjechać z Piaseczna suchą stopą. Dziś tych jezior już nie ma, ale pozostały po nich trzęsawiska i oczka wodne. Ciekawostką jest zapis w starej niemieckiej kronice, mówiący o korzystaniu z „wodnej drogi” między Piasecznem a Stołecznem. Można więc zauważyć, jak miejscowa ludność korzystała z jezior i cieków wodnych, transportując towary i przemieszczając się łodziami pomiędzy tymi miejscowościami.

W księgach z 1337 roku wieś zapisano pod nazwą Betzick z 50 łanami ziemi, z tego 4 łany parafialne. Pisownia tej miejscowości w kolejnych wiekach zmieniała się dość często. W 1456 czytamy Petzk, w 1479 Petzik, w 1644 Petzenig, w 1724 Peltzig, następnie przyjmuje nazwę Pätzig do 1945r. Do Piaseczna należał także obszar zachodni z terytorium wsi Brewitz, w księgach zwana Breuis, z 26 łanami, w tym 4 parafialne. Ta wieś w wojennej zawierusze XV wieku uległa zniszczeniu, a wojna trzydziestoletnia (1618-1648) całkowicie spustoszyła i zniszczyła ją. Później powstał tam folwark, lecz upadł i został opuszczony. Jako lennik z Piaseczna, w księgach podany jest Diederick de Tost (Dossow). Ród von Dossow zamieszkiwał tam do około 1700 roku. Następny właściciel, kwartalny radca sądowy Otto Christoph von Jagow sprzedaje majątek w 1716. Według spisu w latach 1718/19 właścicielem jest landrat Carl Ludwig von Platen. Na miejscu z dawnych 24 chłopów i 16 zagrodników łanowych, zostało tylko 6 chłopów – dwóch z nich ma po 3 łany ziemi i 13 zagrodników łanowych. Rodzina von Platen siedziała w Piasecznie 150 lat, aż podporucznik Hartwig von Platen, w styczniu 1864 roku sprzedał je dla Ludwika Gustava von Winterfeld'a z Damerow, spod Pasewalku. Majątek zamieszkiwał jego jedyny syn, porucznik Karl Ludwig Detlef von Winterfeld. Po jego śmierci (1874) majątek odziedziczył młodszy syn Damerow. Następnie właścicielką Piaseczna została starsza córka zmarłego, Louise Amalia Ida, żona rotmistrza Hansa von Ploetz, który zbankrutował i 2 maja 1885 roku majątek szlachecki sprzedał panu von Wedemeyer z Tuczna (Schönrade). W roku 1939 żyło w Piasecznie (Pätzig) łącznie z folwarkiem Lubomyśl (Karlshöhe) i Osieczy (Neuhof) 357 osób. Istniała też gorzelnia, a jej zarządcą był Fritz Schubert. Granica polna obejmowała 1828 ha, z czego 1540 ha należało do majątku ziemskiego. Niegdyś wieś usadowiono na wzniesieniu w terenie bagnistym. Wśród drzew, błot i ziemi ornej, charakterystycznej dla tej okolicy, wybudowano stylowy dwór około 1750 roku, z parkiem bogatym w różnorodne drzewa. W późniejszym okresie dwór został przebudowany. Ostatnimi właścicielami majątku ziemskiego byli Hans i Ruth von Wedemeyer, do 31 stycznia 1945 r. Obecnie po budynku dworskim nie ma śladu! Tu chciałbym nadmienić o mało znanych faktach z dziejów tej rodziny, Wedemeyer. Skoligaceni oni byli z wielkimi rodami pruskimi, m.in. von Kleist, von Bismarck, a w czasie władzy Adolfa Hitlera byli jego przeciwnikami i opozycjonistami, co przyczyniło się do śmierci niektórych członków rodziny.

Foto.2. Piaseczno (Pätzig) – dwór rodziny Wedemeyer w 1907 r. W środku wsi na wzgórku stoi kościół, zbudowany z kamienia polnego na przełomie XIII-XIV wieku. Od strony zachodniej zachował się piękny schodkowy gotycki portal. Po raz pierwszy parafia Piaseczno została zanotowana w 1493 roku, a ówczesnym księdzem był Martin Schmidt. Kościół został zniszczony w wojnie 30-letniej, a odnowiony w 1701 roku. Wieżę kościoła zbudowano w 1768 r. Miał on też proste wyposażenie: dwie drewniane figury ołtarzowe, gotycki kielich i patena – srebro pozłacane, datowane na około 1500r. Mały dzwon z 1493, a duży dzwon z 1717 roku, odlany przez Johanna Heinricha Schmidta w Szczecinie.

Foto.3. Piaseczno (Pätzig) – wnętrze kościoła w 1939 r. W roku 1854 pod kierunkiem pastora Dressela z Piaseczna, wykonano i odnowiono całą drewnianą stolarkę wewnątrz kościoła, m.in. stare ławki zastąpiono nowymi. Ambona, która stała dotychczas przy ołtarzu, zajęła miejsce w punkcie byłych stalli, a na jej miejscu usytuowano krzyż z Chrystusem. Wykonawcą stolarki był mistrz stolarski z Trzcіńska Friedrich Rammin. Malowanie i złocenia wykonał mistrz szklarski A. Zdobnitzky. Całość tych prac była wykonana przez tych dwóch mistrzów. Ówczesnie kościół w Piasecznie był kościołem parafialnym dla Stołeczna. Dnia 31 stycznia 1945 roku żołnierze Czerwonej Armii zajęli wieś, grabiąc, gwałcąc i mordując ludność cywilną. Zastrzelono wielu mieszkańców wsi, m.in. leśniczego majątku i wiejskiego dowódcę Krusche, a burmistrz Hollmichel został wywieziony do Rosji. Natomiast dwór, żołdaci ostrzelali z czołgów i moździerzy, niszcząc go doszczętnie. Pozostałą ludność niemiecką deportowano wczesnym latem 1945 roku.

Foto.4. Piaseczno – kościół p.w. Wniebowzięcia NMP Obecnie kościół w Piasecznie p.w. Wniebowzięcia NMP jest filią parafii rzymsko-katolickiej w Warnicy k/Dębna, w dekanacie Mieszkowice. Wieża kościelna wymaga pilnego remontu! Tadeusz Kołucki, Gryfino

Literatura: Königsberger Kreiskalender (str. 65-69), Neudamm 1930 r. Kreis Königsberg/Neumark

– Erinnerungen an einen ostbrandenburgischen Landkreis (str. 313-314), Berlin/Bonn 1996 r.
Roczniki niemieckich gazet „Heimatzeitung Kreis Königsberg – Neumark“ 1956
– 1980 Jane Pejsa „W imię lepszych Niemiec - życie Ruth von Kleist-Retzow 1867-
1945“, Gdańsk 2003 r. Wykorzystane zdjęcia pochodzą z prywatnych zbiorów autora.